

6 jaar

23 jaar

86 jaar

Andreas Wijgmans werd op 18 oktober 1925 in Utrecht geboren bij antroposofische ouders. Zijn vader werkte op het hoofdkantoor van de Spoorwegen. Zijn moeder was tijdens haar zwangerschap bij Rudolf Steiner in Dornach geweest met de vraag om Hogeschoollid te worden. Zijn antwoord daarop was: 'Warten Sie noch mal; es gibt wichtigere Sachen.' Zo is Andreas als ongeborene al in Rudolf Steiners nabijheid geweest.

Andreas was een ontvankelijk kind. Op zesjarige leeftijd was hij met zijn ouders op Loverendale op Walcheren, het oudste biologisch-dynamische (BD) landbouwbedrijf van Nederland. Hier ervoer hij de uitstraling van akkerland, zon en natuur en wist toen: 'Ik wil boer zijn!' Het gezin verhuisde naar Zeist vanwege de vrijeschool. Op zijn elfde kwam zijn vader om bij een verkeersongeval en zijn moeder verhuisde naar Den Haag. Daar ging het niet op de HBS en kreeg hij een kantoorbaantje. De oorlog was uitgebroken.

In de weekenden was Andreas vaak op Vita Nova, een BD-tuin-derij in Wassenaar. Hij leerde Klaas de Boer kennen die daar als vrijwilliger werkte en met wie hij later intensief zou gaan samenwerken. Deze overtuigde zijn moeder ervan hem naar de Landbouwschool van het Landgoed Eerde te laten gaan. Andreas was toen zestien jaar.

Het werd de vervulling van zijn diepe levensgevoel: het echte landbouwwerk. Hier kon hij boer worden. Vee, akkerbouw, spitten, melken. Eerde werd voor hem 'heilige grond'. Tijdens zijn eerste landbouwpracticum in Wolvega werd hij bij een razzia opgepakt, ontsnapte en kon onderduiken op een boerderij bij Den Ham bij de familie Krools-Hendrik, een warm en groot boerengezin, dat hem veel waardevols zou geven. Men leefde er oudtestamentisch in liefde voor de Schepper, in harmonie met elkaar, dier en aarde.

Na de oorlog ging hij er weg om bredere praktijkervaring op te doen en kwam hij in Friesland bij meerdere boeren. Hij werkte als een paard en genoot ervan. 'Ik ben een melkknecht in Friesland, ik zorg voor dertig stuks vee, en als de wind door de vlak-

te raast, ruik ik het zilt van de zee.' Andreas was een poëet: hij dichtte diepzinnige, mooie en geestige gedichten. Hij leefde in het Woord. Hij had een diepe verbinding met muziek, zong en bespeelde meerdere instrumenten.

In de zomer van 1946 leerde hij op Ameland op een kamp van de Vrijzinnige Kerkgemeente Ankje kennen. Die ontmoeting zou een leven lang duren. Geestelijk verstonden ze elkaar en ze verloofden zich. Andreas moest eerst in militaire dienst. Hierna wilde hij nog naar Noorwegen om daar de BD-landbouw intensief te leren kennen. Op zijn tweeëntwintigste werd hij er lid van de Antroposofische Vereniging om zo ook persoonlijk de Landbouwcursus van Rudolf Steiner uit Dornach te kunnen ontvangen. Daar maakte hij ook kennis met het Droomlied van Olav Åsteson – een andere rode draad in zijn leven, die hij in 2013 aan Gert Ruijter overdroeg. Terug in Nederland trouwden Andreas en Ankje en woonden in Holwerd, waar Andreas een boerenbetrekking vond. Frank werd er geboren.

Het lot sloeg toe. Andreas kreeg tuberculose en kon jaren, tot 1953, niet bij zijn gezin zijn. Tijdens zijn herstel behaalde hij met schriftelijke cursussen zijn middenstands- en boekhouddiploma's, wetende dat het zware werk van boer-zijn niet meer zou kunnen. Er bleek in Bosch en Duin werk- en woonruimte te komen op Christophorus, een door Rudolf Geraets en diens vrouw net opgerichte heilpedagogische instelling. Het gezin kwam uit Friesland over. Daar werd Maaïke geboren. Andreas was een vrolijke vader die veel ondernam met het gezin.

In 1956 vroeg Klaas de Boer, die de BD-landbouwschool Warmonderhof had opgericht, of Andreas daar wilde komen werken. Weer bij de dieren, de planten, de aarde. Met zijn diploma's kon Andreas daar de administratieve en financiële taken op zich nemen, maar hij werkte ook praktisch mee. Het gezin ging in Oegstgeest wonen, de kinderen gingen in Leiden naar de vrijeschool. Hier werd Selma geboren.

De steeds overvloediger wordende opbrengsten van de landbouwschool bracht hij in de wijde omgeving rond naar distribu-

18 oktober 1925 - 27 februari 2020

tiepunten en winkels. Omdat ook buiten de Warmonderhof steeds meer boeren op BD overgingen, stichtte Andreas met Willy Schilthuis het BD-verdeelcentrum Proserpina in Nieuwe Wetering. Met de boeren onderhield hij zeer goede contacten. BD nam in de jaren zestig en zeventig een grote vlucht. Voor de later door Willy Schilthuis opgerichte BD-Vereniging deed Andreas ook het financiële en administratieve werk. Zo leerde hij Peter de Ruijter van de biologische slachterij De Groene Weg in Utrecht kennen. Voor hem maakte Andreas de slachtspreuk: 'Je was in de vorm, ga nu in het Wezen, tot roeping voor jou, tot voedsel voor ons, Heb dank voor dit voorschot'.

De landelijke grootschaligheid van de BD-distributie trok Andreas niet meer aan. 'Eigenlijk was ik meer idealist en pionier dan handelaar'. In 1980 verhuisde de BD-Vereniging naar Kraaybeekhof in Driebergen en Andreas en Ankje maakten daarheen ook de overstap. Hier kon hij verdergaan met het ontwikkelen van de Hagheweyder, 'een BD-kip, die op een nest kon broeden, niet in kunstlicht hoefde te leggen, een goed ei produceerde en die er ook nog goed uitzag'. Andreas werd, na een pluimvee-opleiding, BD-kippenvoorlichter. In het overdragen van biologisch-dynamische lag nu zijn opgave.

Toen Ankje met pensioen ging, trad Andreas meer terug. Zijn werk werd door Hans Meijer en Rien van den Berg voortgezet. Ankje en hij maakten in 1987 samen een reis naar de Verenigde Staten. Na hun terugkeer werd Ankje ongeneeslijk ziek en zij stierf in 1989.

In 1993 besloot Andreas de uitnodiging van zijn vrienden Sheila en Donat Bay, de initiatiefnemers van de heilpedagogische woongemeenschap Plowshare Farm in New Hampshire in de Verenigde Staten, om daar te komen wonen en werken aan te nemen. Een soort Camphill-instelling voor ongeveer tien mannen en vrouwen. Andreas kende hen al uit Nederland, toen zij daar ook in de heilpedagogie werkten. Andreas nam dertig eieren van zijn eigen Hagheweyders mee, waarvan er maar drie de reis niet zouden doorstaan. De rest werd in een broedkamer uitgebroed. Zo kwamen de Hagheweyders ook in de Verenigde Staten. Op de Plowshare Farm werden de dieren en de tuinderij door Andreas verzorgd. Daarnaast werkte hij ook op het kantoor in de administratie. Met zijn taalkwaliteiten bleek hij zich al snel in het Engels te kunnen uitdrukken.

Naast de Plowshare Farm had Andreas een appartement gehuurd en leerde daar Adelheid Lucas en haar kinderen kennen. Met zijn goede Duits, zijn muziek, zijn vriendelijke wezen en zijn verbinding met de natuur was hij voor Adelheid als iets van haar moederland Duitsland. De tijd vulde zich al snel met gemeenschappelijke activiteiten op allerlei gebied. In april 1994 trouwden ze. Ze waren actieve leden van een van de eerste CSA (Community Supported Agriculture) boerderijen. Samen verhuisden zij in 1998 naar Blue Hill, Maine, waar Andreas voor een korte periode aan het *flowforms*-project van Jennifer Greene meewerkte, die water op levenskrachten onderzocht. Maar Andreas kreeg meer en meer heimwee naar Europa, ondanks de wonderschone natuur overall: de Atlantische kusten, de sneeuw, het ijs, de koude winters, de hete zomers met de boot op zee. In 2003 werd het besluit genomen om terug te gaan naar Nederland. Korte tijd woonden zij in Nederland totdat ze in Leer in Duitsland een huis vonden. In de jaren die volgden hebben ze vele goede vrienden gevonden zowel in Duitsland als in Nederland, in het bijzonder bij de 'Immen', een Noord-Duitse vereniging voor natuureigen verzorging van de bijen. Andreas was met zijn gedichten, muziek en antroposofische kennis een zeer gerespecteerde deelgenoot van een leesgroep in Leer. Op hoge leeftijd hield hij zich in stilte steeds meer bezig met het einde van zijn rijk doorleefde leven. In 2020 stierf hij op 27 februari, Rudolf Steiners geboortedag, in grote rust in hun huis in Leer.

Adelheid Lucas-Wijgmans, Gert Ruijter